

בן גוריון

מילים: יורם טהרלב
לחן: יאיר רוזנבלום

בן גוריון // מילים: יורם טהרלב // לחן: יאיר רוזנבלום

Bb Bb/F Bb

גורן בן פה - נה - ה - לא עוד קר - ד שום ס'ז-תך שנת-ב נה - ה - נה

Bb F Gm

ה הוא פו - ל - ל - נה - קט - נה - ספי - ב - א - ע - גי - ה - יון -

D D7 Gm A⁷

ה - ו - גב על קח - ל רו - צרו את קבר - תיק - ו - מו - ב גיש - הך אך עיר - צ על - פו - נה -

D7 Gm G

א - ו - ל - ה - ה הוא סת - ד - ב - נה - תק - תח - ס - ל - לך -

G Cm A^o Gm/Bb

עוד נה נת - ל - מו - ה - ש - דע - י - פי - ית - ו - צל - ב - כל -

D/A D Gm D/A Gm /A Gm/Bb

ה - ד - ה - ה יון - גורן בן יון - גורן בן ית - ב - עוד נה - ו - עץ -

Gm F Bb A D7

ה - סו - א - ע - גי - ו - נה - קת - נה - נמ - עוד רך -

Gm F/A D7 Gm Gm

יון - גורן בן יון - גורן בן קת - ל - ל - סיק - יפ - לא - ש - מי רק -

Gm/Bb Gm F Bb A D7

ה - סו - א - ע - גי - ו - נה - קת - נה - נמ - עוד רך - ד - ה - ה -

Gm Cm Gm/D D7 Gm Fine

ה - ה הוא קת - ל - ל - סיק - יפ - לא - ש - מי רק -

באנגלים לחם בעו
ותמיד קרא, בוטח:
"עליה והתישבות,
עם שני אלה ננצח".

וספינות פרצו לחוף,
יד סתרים אותן השיטה,
ישוברים עלו בן לילה -
דן ודפנה וחניניה.

**בן גוריון, בן גוריון
הן הדרך עוד נמשכת,
ויגיע אל סופה
רק מי שלא יפסיק ללכת**

הוא היה אדם קשה,
איש הלהט והזעם.
בתקופת המעשה
ברעיו פגע לא פעם.

הוא היה אדם קשה
ולוחם חסר מנוח.
לא ידע כיצד למחול,
לא ידע כיצד לסלח.

ורבים הותיר אחריו
בצעדה המפרכת.
אף תמיד בשביל הצר,
לא אבד את קו הרקס.

**בן גוריון, בן גוריון
הן הדרך עוד נמשכת,
ויגיע אל סופה
רק מי שלא יפסיק ללכת**

ארבעים שנה חלפו,
מבואו לפלשתינה
ארבעים שנה חלפו
בלוריתו כלה הלבנינה.

אף כשקמה המדינה,
כמו תינקת מהססת,
הוא ראשון נתן לה יד
ולמד אותה ללכת.

היא גדלה כבר בלעדיו,
אף כל פעם כשקשה לה,
מחפשת היא אותו,
כמו השרש את הסלע.

זה היה בשנת תרס"ז,
שום דבר עוד לא היה פה.
בן גוריון הגיע אז,
בספינה קטנה ליפו.

הוא היה פועל צעיר,
אף הרגיש כמו ותיק כבר,
את צורו לקח על גב,
והלך לפתח תקוה.

בקדחת הוא חלה,
ואכל בצל וזית,
כי ידע שהמולדת,
זה עוד עץ וזה עוד בית.

**בן גוריון, בן גוריון
הן הדרך עוד נמשכת,
ויגיע אל סופה
רק מי שלא יפסיק ללכת**

הוא הלך לסגרה
ולמושבה כנרת.
בידו אחז רובה
וקרא לצאת למרד.

פירושי מילים

סג'רה - חווה חקלאית שהיוותה מפעל ציוני, סמוך לצומת גולני בצפון

“ העם היהודי הוא כמו דשן: כשמצדדים אותו הוא עוזר לחקלאות לצמוח, כשמצדדים אותו במקום אחד הוא עושה גשריח.”

” אין מדינה ניתנת לעם על מאגט על כסף.”

חיים ויצמן
נשיא בין השנים
1948 - 1952

יורם טהרלב
(נ. 1938)

יאיר רוזנבלום
(1944-1996)

חזור לתוכן עניינים

נולד בשנת 1938 בקיבוץ יגור, גדל והתחנך שם. חותם הערכים עליהם התחנך, טבוע בפזמוניו. את שירותו הצבאי עשה ככתב צבאי של ירחון "במחנה גדנ"ע". אחרי שחרורו היה עורך העיתון "במחנה נח"ל", לאחר מכן בחר בקריירה של סופר. יורם טהרלב כתב ספרי ילדים רבים, חלקם מבוססים על סיפורים מתולדות הארץ ואחרים כוללים שירים משעשעים וסיפורים בחרוזים לילדים. יורם טהרלב זכה לפרסום רב ככותב פזמונים. הוא חיבר מאות פזמונים ללהקות הצבאיות ולמופעי בידור אזרחיים - לילדים ולמבוגרים. רבים מפזמוניו זכו בתחרויות זמר, היו ללהיטים כשהושרו לראשונה ועודם אהובים עד עצם היום הזה. המנגינות למילותיו נכתבו בידי טובי המלחינים של הזמר העברי: משה וילנסקי, נחום היימן, נורית הירש, מתי כספי, מוני אמריליו, שלום חנוך, אפי נצר ואחרים.

נשאי פזמוניו מגוונים ביותר; הוא תיאר את העבר התנ"כי, את הציוני וההתיישבותי, את היהודי הגלותי ואת התפתחות המדינה וצבאה. השינויים שחלו בטקסטים שכתב ביטאו גם את השינויים שחלו בתפיסות האידיאולוגיות של כלל החברה הישראלית.

מלחין ומעבד ישראלי, מחשובי היוצרים בזמר העברי, מוזהה בעיקר כמלחין הלהקות הצבאיות.

רוזנבלום החל את דרכו המוזיקלית בלהקת הנח"ל ונשאר מוזהה עם הלהקות הצבאיות, שאתן הוסיף לעבוד כמדריך וכמנהל מוזיקלי. רבים מהשירים שהלחין לציבור בכלל וללהקות הצבאיות בפרט הפכו לנכסי צאן ברזל בזמר העברי. רוזנבלום גם גילה זמרים, כותבים ומוזיקאים רבים שהיו בתחילת דרכם והפכו לימים לכוכבים גדולים בזמר הישראלי.

רוזנבלום שירת כאקורדיוניסט בלהקת הנח"ל בתכניתה "שמש במדבר". לתכנית ה-19 של הלהקה, "מהנח"ל באהבה" (1965), הלחין את השיר "ארבע אחרי הצהריים", למילים של יורם טהרלב. השיר היה המפגש הראשון של שני היוצרים, ומאז המשיכו להפיק יחד שירים רבים נוספים, בהם: "ישנן בנות", "היה לי חבר, היה לי אח", "גבעת התחמושת", "בן גוריון" ועוד. בהמשך דרכו עבד עם מרבית הפזמונאים בישראל, בהם יוסי בנאי, אהוד מנור, יעקב רוטבליט, ירון לונדון וחיים חפר. בנוסף, הלחין שירי משוררים רבים, בהם של נתן אלתרמן ואברהם שלונסקי.

בין השנים 1967-1977 עבד רוזנבלום עם מיטב הלהקות הצבאיות, בהן להקת הנח"ל, להקת חיל הים ולהקת פיקוד מרכז. רוזנבלום נחשב כמי שהכניס ללהקות אלו עיבודים חדשניים של רוק ופופ, שלא היו מקובלים עד אז במסגרת הצבאית.

הצעות לפעילויות

פעילויות תוכן

- ערכו רשימה של כל המקומות בארץ בהם שהה בן גוריון (על פי השיר).
- השיר מציין כי "בשנת תרס"ז, שום דבר עוד לא היה פה". מהי כוונתו לדעתכם?
- על פי השיר, באילו קשיים נתקל בן גוריון בארץ?
- **פעמים נזכר בשיר כי בן גוריון "קרא":**
  - א. מה היה תוכן של ה"קריאות"?
  - ב. אל מי, לדעתכם, הופנו קריאותיו?
- קראו את דברי יורם טהרלב והציגו את ההפכים בדמותו של בן גוריון כפי שמופיעים בשיר: מתוך האתר של יורם טהרלב: http://www.velrahat.moc.sgnos/noitceles_gnos?di=79
- "דמותו של דוד בן גוריון, ה"אבא המייסד" של מדינת ישראל, הייתה אפופה חילוקי דעות. מצד אחד הוא היה איש נחוש שידע לקבל החלטות אמיצות ולהנהיג את העם בדרכו, ומצד שני היה איש "נוקם ונוטר כנחש". השיר מנסה להציג את שני ההפכים האלה שבדמותו
- לפי תוכן השיר, האם הוא עוסק בתקופה של לפני קום המדינה או לאחר קום המדינה? הסבירו.
- בדקו במילון ורשמו את פירוש המושגים: קדחת, מולדת, מרד, עוז, עלייה, התיישבות.
- דן, דפנה, חניטה - מה ידוע לכם על ישובים אלו, לפני קום המדינה?
- מדוע נלחם דוד בן גוריון באנגלים?
- בן גוריון אמר "היסטוריה לא כותבים, היסטוריה עושים". אלו פעולות שהפכו להיות היסטוריות (שמוזכרות בשיר) עשה בן גוריון?
- אילו נתבקשתם לתאר תכונות שעושות אדם למנהיג, ודאי הייתם מציינים תכונות כגון: יכולת ביצוע וארגון, נחישות, יכולת השפעה, התמדה, השקפת עולם מגובשת, אמונה במעשיו, יכולת להלהיב במעשים ובנאומים, יכולת לתת דוגמה אישית ועוד. בכל התכונות האלה חונן דוד בן גוריון, מי שהיה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל. התאימו לכמה מן האירועים המוזכרים בשיר את התכונות המתאימות.

פעילויות במוזיקה

האזינו לשיר ביצועה של להקת פיקוד מרכז וענו על השאלות הבאות:

<http://www.youtube.com/watch?v=JnUrS5aWb5U>

- כיצד מבטא הלחן והעיבוד לשיר את רוח דמותו ופעילותו של דוד בן גוריון?
  1. שימו לב לפתיחה לשיר ולעיבוד לבתיו
  2. כיצד מתפתח הקו המלודי מתחילת הבית ועד סופו? התוכלו להסביר מדוע?
  3. באילו כלים מלווים את שירת הלהקה?
  4. הביצוע לשיר מתפתח מתחילת השיר ועד סופו? התוכלו לתאר מה מתפתח? מדוע לדעתכם בחר מעבד השיר לבצע את השיר בצורה זו?
- בשיר "בן גוריון" שמבצעת להקת פיקוד מרכז, לקראת סופו של השיר, מושמע קטע מנאוכו של דוד בן גוריון בהכרזת העצמאות. נסו להסביר מדוע בחר יאיר קלינגר להכניס לשיר הקלטה מקורית זו?